

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 196. — ŠTEV. 196.

NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 20, 1924. — SREDA, 20. AVGUSTA 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

NEMCIJA MORA IMETI PROSTO ROKO

wden, angleški finančni minister, je izjavil, da lahko plača Nemčija ceno miru ednole v slučaju, da se ji da prosto roko. — Boji se, da bo nadaljno zasedenje Ruhra oviralo londonski dogovor. — Posojila glavna točka programa. — Bankirji niso diktirali pogojev. — Namen Dawesovega načrta je pomagati Nemčiji v gospodarskem oziru.

Piše John Balderston.

London, Anglija, 19. avgusta. — Filip Snowden, angleški finančni minister, je v daljšem pogovoru s poročevalcem Worlda razpravljaval o londonskem dogovoru, obseval nadaljno francosko okupacijo Ruhra ter dal izraza svojim dvomom glede gotovih določil tega dogovora. Provljal pa je duha, v katerem je bil dosežen sporazum med narodi.

Na vprašanje, kakšen je bil njegov splošni vtis gledogovora, je odgovoril Snowden:

“Najboljše, kar je mogoče reči glede uspehov londonske konference je to, da je bil prvokrat izza vojne sklenjen dogovor v novem duhu in da se je postavilo problem reparacij na praktično in znanstveno podlago. To je bil dogovor, sklenjen potem pogajanj.

“Nemci so bili povabljeni, a ne da se jim izroči ultimatum, temveč da razmišljajo z zavezniki vladami o praktičnih podrobnostih, tikajočih se načrta za dogovor.

“V načrtu Dawesa je dosti stvari, katere bi človek lahko kritiziral, a sprejeli sta ga obe strani kot popoln dosleden načrt. Glavna dejstva načrta je zopetno uveljavljanje polne ekonomske aktivnosti in enonosti Nemčije. Vse, kar ovira prostost Nemčije, da uredi in kontrolira svoje gospodarsko življenje, pomenja kršenje temeljne točke načrta.

“Če se pusti Nemčiji prosto, da razvije svoje industrijske in finančne zadeve, ni ta naloga preko zmognosti naroda, čeprav je breme reparacij ogromno.”

Po majhnem presledku je Snowden značilno dostavil:

“Pojavil se bo mogoče problem, da bodo zadeli zavezniki na večje težkoče pri sprejemanju reparacij kot pa jih bo imela Nemčija pri dobavljanju reparacij. Ta težkoča pa se najbrž ne bo pojavila takoj.”

“Ali ni bil Dawesov načrt nekoliko popačen tekotem pogajanj za dogovor?” je vprašal poročevalce.

“V enem ali dveh ozirih je konferenca bistveno izpremenila ta načrt in vsled tega sem mnenja, da bodo te spremembe povzročile v bodočnosti številne težkoče. Nisem soglašal s sklepi konference, posebno z dvema sklepi.

“Na temelju versailske mirovne pogodbe je Nemčija obvezana dobavljati zaveznikom do leta 1930 gotova plačila v blagu. Preko tega datuma nima nikakih tozadavnih obveznosti. Na temelju londonskega dogovora pa bo morala Nemčija dobavljati gotove stvari, posebna premoženja, koks in barvila, tudi preko dobe, določene od mirovne pogodbe.

Na papirju je sicer uveljavljeno zavarovanje domačih potreb Nemčije in njenega ekonomskega in socialnega življenja. Vse pa je odvisno od končne besede razsojevalne komisije.

“V slučaju, da bi ne mogla Nemčija dobiti od svojih industrijalcev dobav kot jih bodo zahtevali zavezniki poton razsojevalne komisije, se bo smatralo to za samovoljno kršenje dogovora in Nemčija bo izpostavljena sankcijam kot da je dejanski samovoljno zadrževala dobavo.

“Take omejitve trgovske prostosti Nemčije se ni nikdar nameravalo na temelju mirovne pogodbe ali Dawesovega načrta preko leta 1930. Prepričan sem, da bo ta klavzula škodovala tudi angleški industriji.”

Pariz, Francija, 19. avgusta. — Rojalisti in fašisti so skušali vprizoriti demonstracije proti Herriotu, ko se je slednji vrnil včeraj popoldne iz Londona v Pariz, a navdušeni republikanci so jih prepadli ter natejali.

Znano je bilo, da nameravajo rojalisti prvokrat po več mesecih javno nastopiti na ulicah in vsled tega so bili policijski oddelki postavljeni pred postajo Saint Lazaare in v postaji sami, ko je dospel Herriot v vlakom ob šestih zvečer.

Rojalisti so prišli iz glavnega stana lista Action Française, ki se nahaja na drugi strani ceste, a so se diskretno pomešali v skupinah med veliko množico zbranega naroda.

Kakorhitro je dospel vlak so pričeli rojalisti, ki so se nahajali na postaji kričati: “Dol s Herriotom!” a njih krike so zadušili navdušeni pozdravi tisočih.

Posadka vlaka, ki je privedel Herriota, je vodila nadzravljajoče in ko so slednji čuli krike rojalistov, so železnikarji vodili napad in razkropili rojaliste, ki so pobegnili. Nekateri so pa ujeli ter jih prisilili nazdravljati republiko in Herriotu.

VODITELJI DEMOKRATOV

Slika nam kaže troje voditeljev ameriških demokratov. Prvi je Franklin D. Roosevelt, ki je skušal na demokratski konvenciji doseči, da bi bil governor države New York, Alfred Smith imenovan predsedniški kandidat. V sredi je John W. Davis, demokratski predsedniški kandidat, na desni pa governor Smith.

MARX HOČE VSILITI DAWESOVA PRIPOROČILA

Nemški kancler Marx in Stresemann sta zavzela ofenzivno stališče v nemškem državnem zboru. Sporazum med vladno stranko in socialisti

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Kancler Marx in nemški zunanji minister Stresemann sta izvajala v boju z nemško opozicijo prvo zmago glede Dawesovih priporočil.

Nemški nacionalisti so bili sprva odločno proti Dawesovim priporočilom. Ko jim je pa državni kancler povedal, da ne bo Nemčija deležna nobenih ugodnosti Dawesovih priporočil, ako jih ne sprejme v celoti, so se nekoliko pomirili.

Člani vladne stranke in socialisti so največji podporniki sedanega nemškega kabineta.

Z njihovo pomočjo se bo posrečilo vladi v vseh ozirih prodrati in uveljaviti vse svoje pogodbe.

Pariz, Francija, 19. julija. — Francoski kabinet je danes soglasno odobril delo francoske delegacije na mednarodni konferenci v Londonu.

Delegatom so se ministri prsrdno zahvalili za uspehe, katere so izvajali za Francijo.

Francoske čete so začele včeraj zjutraj zapuščati badenska mesta.

FRANCOSKA ANARHISTINJA IZPUŠČENA NA PROSTO.

Pariz, Francija, 18. avgusta. — Pred kratkim je bila obsojena v Bordeauxu na štirimesečno ječo francoska anarhistinja Germaine Berton, včeraj je bila pa izpuščena na prosto. Svoj čas je hotela ustreliti voditelja francoskih rojalistov Daudeta, kar se ji pa ni posrečilo. Usmrtila je pa njegovega pomočnika, ki je bil takorekoč načelnik francoskih fašistov ter se je po ozoru svojih laških tovarišev tudi posluževal ricinus olja. Porota jo je oprostil, prejšnji teden je bila pa obsojena na štiri mesece ječe, ker je prišla s policijo v konflikt. Justični minister je včeraj brzojavno naročil, naj jo izpuste na prosto.

DANES BODO OBISKALI C. COOLIDGE-A FORD, FIRESTONE IN EDISON.

Plymouth, Vt., 18. avgusta. — Danes bodo obiskali predsednika Coolidge-a, ki se mudi na domu svojega očeta, Henry Ford, Thomas Edison in Harvey Firestone.

DENTIST IDENTIFICIRAL MATTEOTTIJEVO TRUPLO

Zobozdravnik je identificiral truplo umorjenega socialističnega poslanca Matteotti-ja. Spoznal je zlate plombe v zobeh. Počitnice v Vatikanu.

Rim, Italija, 19. avgusta. — Vsi dvomi, da je bilo truplo, katero so našli v grmičevju v bližini vasi Riano ono socialističnega poslanca Matteotti-ja, so bili odpravljeni potem oficijelne identifikacije, ki je bila izvršena včeraj zjutraj na pokopališču v Riano, kjer so preiskujoči sodniki pozitivno ugotovili truplo kot ono Matteotti-ja.

Po skrlni priekavi črepinje in kosti je izjavil poslanec Turati, voditelj unitarske socialistične stranke ter tesen osebni prijatelj Matteotti-ja, s tresočim glasom:

— Lobanja je ali lobanja Matteotti-ja ali lobanja njegove matere.

Zobozdravnik, ki je plombaril dva zoba Matteotti-ja je identificiral svoje delo.

Truplo je bilo začasno zakopano na pokopališču v Riano, odkoder bo prevedeno, soglasno z željami vdove, v družinsko grobnico v majhnem mestu Bodia Polesine, v beneški provinci. Vdova bo spremljala truplo na zadnjem potovanju. Impozantne pogrebne slovesnosti se bodo vršile v Bodia Polesine.

Rim, Italija, 19. avgusta. — Kardinal Gasparri, papežev državni tajnik, je odpotoval v spremstvu svojega nečaka, Monsignorja Bernardini-ja, profesorja na katoliškem vseučilišču v Washington, D. C. iz Vatikana v svoj rojstni kraj Ussita, kjer bo preživel poletne počitnice. Počitnice na vatiškanskem dvoru so se pričele včeraj in vse papeške avdijence, priwatne in javne, so prekinjene za štrinajst dni.

Tekom tega odmora bodo izvedli mizarji in tesarji v papeževem stanovanju potrebna popravila, posebno v sprejemni sobi. To je edini čas v letu, ko je papež deležen resničnega počitka.

BOMBA NA DVORIŠČU PARIKE HIŠE.

Pariz, Francija, 18. avgusta. — Na dvorišču neke hiše na Rue Marcadet je eksplodirala danes bomba ter smrtno ranila več oseb. Ena ženska je bila usmrčena. V sosednjih hišah so popokale vse šipe. Zaukrat se še ne ve, kdo je bomba položil in kako je eksplodirala.

OSTER SPOPAD NA CHIKAŠKI RAZPRAVI

Oster spopad med zagovorniki Leopolda in Lobeja in državnim izvedencem je zavlekel zaključenje procesa proti obema morilecema. Dokazovanje bo kmalu končano. Skrajno zanimivo bo pletiranje z obeh strani.

Chicago, Ill., 19. avgusta. — Dr. Krohn, zadnji izvedenec države, je izsilil včeraj nenadno prekinjeje postopanja proti morilecema Leopoldu in Leobu, da nudi zastopniku obrambe, Bachrachu, priliko pozvati sodnika, “naj prisili pričo k izjavi”.

Dr. Krohn je prišel gladko preko direktnega pričevanja, a je nalletel na pretkanega inkvizitorja, ko se je pričelo križno zaslišanje. Kljub svojemu natančnemu poznavanju duševnega stroja je imel izvedenec težko nalogo, da kontrolira svoja lastna čustva.

Dr. Krohn je napisal knjigo: Blaznost in postava. — ter je zavzemal nekako uradno stališče. S tega piedestala ga je skušal potegniti zagovornik Bochrach. Ta poskus je povzročil dosti smeha v sodniški dvorani in tudi oba morileca sta si morala pokriti usta z robcem, da prikrita svoj smeh.

Ko bo danes dr. Krohn zaključil pričevanje, bo končano dokazovanje. Preostali dnevi tedna bodo posvečeni pletiranju. Obe strani se pripravljata na ta boj. Država bo otvorila in zaključila pletiranje in obramba bo stisnjena v sredo. Glavni zagovornik Darrow bo vprizoril svojo veliko ofenzivo, ko je namen je uveljaviti takozvane “olajševalne okoliščine” za oba morileca.

— Nobenega duševnega nereda ni najti pri obeh, niti strukturnega, niti funkcionalnega, — se je glasila končna izjava dr. Krohna.

Križno zaslišanje dr. Singerja je bilo obnovljeno včeraj zjutraj ter je predstavljalo nadaljni boj med intelekti. Zagovornik Darrow je hotel izvedeti vse glede “paranoidne osebnosti”, kateri izraz je rabila nekoč priča z ozirom na Leopolda.

— Ali ste v svoji knjigi kaj omenili, kar označuje paranooidno osebnost? — je vprašal Darrow.

— Da, egocentričen značaj.

— Ali so ljudje egocentričnega značaja ponavadi ukazeljni?

— Zelo pogosto.

— Ali se dobro uče?

— Ponavadi.

Priča je izjavila v nadaljnem, da ni treba, da bi bilo egocentričen in paranooiden vedno in isto. Znaki egocentrične osebnosti niso vedno znaki paranooidne osebnosti, čeprav je lahko samoljubje lastno paranoiki. Ceste so polne paranoikov, ki niso duševno neuravnani.

PES OBSOJEN NA DOSMRTO JEČO.

Philadelphia, Pa., 19. avgusta. — Pes governerja Pinchot, imenovan Pep, je nastopil včeraj svoje dosmrtno zaporno kazen v Eastern Penitentiary radi “umora” neke družinske mačke. Governer sam je naložil kazen in neki posebni policist je odvedel obsojenega iz doma governerja v Milford, semkaj.

Neki pomožni warden je vpisal v jetniško knjigo naslednje: Ime: Pep; starost: deset mesecev; narodnost: Amerikane; narodnostnost starišev: pasja; barva: črna; spoznan krivim umora; obsojen na dosmrtno ječo. (S takimi prisododajami se pečajo najvišji uradniki dežele, ki hočejo drugače nastopati kot resni in treznomisleči ljudje).

AMERIKANCI NA POLETU KROG SVETA

Oba ameriška aeroplana sta bila poškodovana, sta skušala zapustiti Islandijo. — Ostati morata še par dni, da se popravi povzročeno škodo. — Nesreče je bila kriva prevelika zaloga petroleja. — Amerikanci bo spremljal na poletu v Greenlandijo italijanski zrakoplovec Locatelli. — Polet bo trajal dvanajst ur.

Reykjavik, Islandija, 18. avgusta. — Poročnika Lowell Smith in Erik Nelson sta doživela včeraj v svoje poletu krog sveta nadaljno nezgodo, ko sta skušala lotiti se doigo zavlčevanega poleta iz Reykjavika v Greenlandijo. Oba aeroplana sta bila tako močno poškodovana, da bosta morala ostati tukaj še nadaljne tri dni.

Ker sta nameravala poleteti preko več kot osemsto milj severnega Atlantika do Fredericksdala, sta imela na krovu velike množine kuriva in vsled tega se oba stroja nista mogla dvigniti z vode. Ponovni napori avijatikov, da se dvigneta v zrak, so imeli za posledico poškodbe, ki sicer niso resne, a vendar zahtevajo popravil.

Ker sta že sita prisiljenega bivanja v Reykjaviku, je prišla sedanja nezgoda kot težak udarec za avijatika. Ker pa sta že vajena negotovosti letanja po zraku, sta se kmalu potolažila ter pričakujeta sedaj željno križarke Richmond, ki ima na krovu rezervne dele aeroplanov.

Ni pa pričakovati, da bo dospel križarka Richmond pred sredo. Kakorhitro bo križarka zasidrana, bodo spravljeni rezervni deli na kopno in Amerikanci se bodo takoj lotili popravilnih del, da bodo pripravljeni na polet, kakorhitro bodo dospel poročila o ugodnih vremenskih razmerah.

Washington, D. C., 19. avgusta. — Ko bodo odleteli ameriški letalec iz Reykjavika na Islandiji proti Fredericksdal v Greenlandiji, jih bo spremljal italijanski avijatik, poročnik Locatelli.

Tozadevno dovoljenje je dal načelnik ameriške armade zračne službe, generalni major Patrick.

Predlagani polet v Fredericksdal bo trajal približno dvanajst ur. Čeprav se ne smatra tega kot preveliko preiskušnjo zmognosti ameriških aeroplanov, je treba vendar skrajne previdnosti ter natančnih varnostnih odredb.

Ena teh varnostnih odredb je ustanovljenje plavajoče baze, kajti letalec morajo vzeti vpoštev tudi možnost neugodnega vetra, ki bi napravil polet bolj zamudnim in počasnim.

Hanoi, francoska Indokina, 19. avgusta. — Major Pedro Zanni, argentinski avijatik, ki se nahaja na poletu krog sveta, je dospel semkaj ob devetih zjutraj. Danes zvečer bo odletel proti Kantonu na Kitajskem.

SEMOV ZAVEZNIK OBSOJEN NA SMRT.

Moskva, Rusija, 19. avgusta. — Ker je ščeval proti sovjetom, je bil obsojen na smrt kapitan Zverševič, zaupen prijatelj in zaveznik generala Semenova.

S Semenovom vred je poveljeval protiboljševskim četam v Sibiriji.

ŽE ZOPET BOMBE V BLIŽINI.

Lizbona, Portugalska, 19. avg. — Danes zjutraj je eksplodirala v of Fallon. Rekel je, da je odredišču mesta bomba, poškodostopil zastran slabega zdravja.

vala dve trgovini ter ranila več oseb. Včeraj so trije možje vrgli bombo na dva policaja, ki sta bila na mestu mrtva. Policija je napejala vse sile, toda dosedaj se ji ni posrečilo priti atentatorjem na sled.

VODJA ANGLEŠKE GOSPOSKE ZBORNICE ODSTOPI.

London, Anglija, 19. avgusta. — Danes je odstopil kot liberalni vodja v zbornici lordov viskont Grey. Danes zjutraj je eksplodirala v of Fallon. Rekel je, da je odredišču mesta bomba, poškodostopil zastran slabega zdravja.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče: JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$13.20 2000 Din. — \$26.20 5000 Din. — \$65.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje “Poštni čekovski zavod”.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$10.00 500 lir \$24.00

300 lir \$14.70 1000 lir \$47.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opotli in Zadru.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošlani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je pošlani najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Tel. Cortlandt 4897.

Potovanje po Indiji.

ondonskih "Daily News" čili sledeči zanimivi popis potovanja po angleški Indiji:

Izjava ima sistematično izgrajeno železniško omrežje in tako je to turističnemu prometu prišlo tudi ogromno gorovje Himalaja. Prav udobno prideš danes povlakom iz Bombaya do tega čudnega gorovja na svetu. Bombaj je glavni sedež "Great India Railway", najvažnejše železniške proge na oni orjaški železniški mreži, ki — v dolžini 10 kilometrov — prepleta celo otok od njenega južnega konca Himalaja ter od meje Beludžistana do Kalukute in Rangona.

Železniška postaja Bombay se razprostira s svojimi pisanimi kupolami, stebri, s svojimi gotičnimi lokom. To je ena največjih postaj na svetu. Na peronu pred dvorom, ki se nahaja, meterko nad tračnicami, v isti višini z vhodom v vagon, se gneteljudje pred "Pendshab Mail", povlakom z rumenkasto sivimi okoli, ki je že pripravljen za odhaj. Pohitimo vzdolj vlaka, da najdemo mesto, ki sem si ga zasigural zmesek 8 arov. Na tretjem vagonu je zapisano moje ime in kuli klobi pod sedež moju prtljago, se vsedem na udoben širok an iz črnega usnja, ki se za no razširi. Ker je opremljen z kizanimi in odejo, se na njem komočno spi. Vlaki imajo tri rede: Drugi razred se le malo dviguje od prvega, v tretjem pa vozijo le domačini.

Oddelek, v katerem naj preživi trideset ur, ima dva divana. Od njima je približno dva metra odstopa. Na vrhu sta pričvrščena dva divana, ki se pomoči lahko nstita nižje in tako sta na razdaljo dve postelji, vsaka eventulno za dve osebi. Ker v Indiji nimajo spalnih vagonov, jih nadomeščajo taki razširjeni divani. Odejo, rjuhe in blazino potniki navadno prinese s seboj. Nad vagonom se nahaja dvojna streha, da solnce preveč ne pripeka. V vsakem oddelku se nahaja tudi velik ventilator. Troje širokih oken je na različne načine zavarovano pred vročino. Poleg navadnega steklenega okna je še drugo, črno pobarvano steklo, razen tega pa še lesena mreža in gosta žimnata mrežica, ki ščiti potnike pred moškimi. Od vseh teh previdnostnih napravah se v vagonu udobno in udobno potuje.

V službi družbe se nahaja cela armada železničarjev-domačinov. Obklejeni so v modre uniforme s turbanom na glavi, samo vlakovodje, kontrolorji in postajenanačelniki so Angleži, in nosijo na ovratniku in z neizogibno tropsko čelado na glavi. Med vožnjo skozi notranost dežele nam kroži pogled po pokrajini, ki je polna naravnih lepote. Bujna vegetacija grmovja poganja iz plodne zemlje in spravlja v zadrego slabega botanika. Polagoma se pojavljajo gajji kokosovih palm ter dreve s širokimi listi in ogromnimi krošnjami. To so bengalske smokve, ki dajejo glavno karakteristiko temu kraju. Kjer teh ni, se širi ogromna ledina, ki se ima za svoje zelenje zahvaliti deževju, ki ga prinaša monsuni. A tudi to ne traja dolgo; že čez par tednov uvelne vse to zelenje pod žgocimi solničnimi žarki.

Po močvirjih, ki niso baš redka med zelenjem, se leno valjajo orjaška goveda. Tla so valovita, malo po malo se dvigajo do gričkov, podobnih hribov v dolomitnih Alpah. To je gorovje Ghat. Tu in tam se pojavljajo sela in kolibe, zgrajene iz sivga kamena in blata, s strehami, pokritimi z gnojem svetih krav ki se je na vročem solnem strdilu kakor granit. Visoko pod nebom krožijo sokoli in krokardi, ki radovedno spremljajo vlak.

Tako mine dan na potovanju proti severu. Železniška postaja so redke, vlak se ustavlja le za par minut. Na postajah prihajajo in odhajajo plavalne "lady" britanskih kolonij, otroci oblečeni kakor

lutke, vojaki kolonijalnih čet in Indijci-dmačini. Vzdolj vlaka letajo prodajalci, ki kričeč ponujajo razne pridelke svoje dežele: — prežgano koruzo, banane in kosovne orehe, ki se v ustih tope kakor surovo maslo, dišeče grozdje in razne sladkarije.

Po kratkem boravku v jedilnem vagonu se vrnem v svoj kupe in začelo me je mraziti pod lahko odejo. Bili smo že 1600 metrov nad morskovo površino. Udobno sem se razširil na svojem ležišču, ki je precej večje od kabina na ladji. Kabina je v primeri s tem ležiščem prava luknja. Zjutraj sem se počasi oblekel in se osnažil od rdečega prahu, ki se je ponoči vsul v vagon.

V Lititpuru je vlak imel daljši odmor. Neki človek v turbanu je prišel v oddelek in serviral nam je obilen zajutrek. Po izvršeni kontroli voznih listkov se odpeljemo dalje. Kraj se je tukaj popolnoma izpremenil. Postal je enoličen in mrk. Opoldne od solca obsijana in s snegom pokrita kupola mošeje svedoči, da smo dospeli v pasvečnega snega. Dospel sem na cilj svojega potovanja ter se nastanil v nekem tipičnem indijskem hotelu. Tuju je sicer spočetka težko smatrati za hotel to baraki podobno, z apnom pobeljeno hišo, ki jo obkroža slabo negovan vrt. A kuli mi je zatrjeval, da je to prv hotel v Agri in sploh edini, ki pride za Evropejce v pošte.

Boy me je spremlj v sobo, ki so mi jo pripravili. Sredi sobe stoji postelj, pokrita s slamnato, in neizogibna mreža proti moskitom. Tudi ne manjka ventilator, katerega je sluga takoj spravljal v funkcijo, čim je prinesel moju prtljago in sprejel naročilo, ob kateri uri naj me zjutraj zbudi. V sobi je zavladala tišina, ki jo je motilo od časa do časa cvrčanje murnov, brenčanje žuželk, z daljave pa zamolklo lajanje šakalov. Odpremla mala vrata in stopim v primitivno oblačilnico, iz katere se je prišlo z ene strani v kloglet, z druge strani pa v kopalnico. Iz banje so me zaupljivo gledale zelene oči male kornjače.

Šel sem v postelj, da si odpočijem. Naslednji dan sem si ogledal Agro, znamenito prestolico velikih mogulov. Mesto šteje danes približno 170 000 prebivalcev ter zaseda komaj polovico nekdanjega območja. Ulice so ozke, hiše tri do štirinadstropne, zgrajene večjim delom iz rdečega peščenca. Arhitektonsko znamenite so veličastne zgradbe iz dobe mogulov, tako trdnjava Akbarabad s 24 m visokimi obzidjem in z močnimi stolpi. Dobro ohranjene, oziroma obnovljene so krasne stavbe mogula Akbarja, zlasti iz belega mramorja zgrajeni biserni mošeji "Moti Masjid", sredi velikega parka zgrajeni mavzoleji Itimad ud Daule. Ena največjih znamenitosti je grob mogula Akbarja, oddaljen 8 kilometrov od mesta.

Starodavna Agra je pač izgubila nekdanji pomen, vendar je še danes važno tržišče. Zlasti pomembna je fabrikacija čevljev, zlatih vrvic, mozaika ter raznih rezbarij iz marmorja in tučnika. Ker je mesto oddaljeno 21 kilometrov od glavne železniške proge Kalkuta-Pešavar, vzdržuje le s težavo svoj pomen kot eksportno tržišče. Agra izvažata danes žito, bombaž in sladkor.

Po tridnevni boravku v Agri sem nadaljeval svojo pot v divni Darjeling ob vznožju Himalaje.

Pet mesecev zapora za en poljub.

Ernest Cox, vrtnar v predmestju Londona, je bil obsojen na pet mesecev zapora, ker je zlezal ponoči skozi okno svojega sosedu in poljubil njegovo hčer, ki je ležala v postelji. Strogi sodnik je regel ognjevitmu zaljubljenemu utemeljil razsodbo: — "Vi ste gnusjen stvor na telesu človeške družbe in vas morajo zato kolkor mogoče dolgo držati daleč od dostojnih ljudi!"

AVSTRALSKA ŠAMPJONA TENNISA

Avstralska zmagalet v igranju tenisa Pat O'Hara Wood in Gerald Paterson.

Tragedija lepe žene.

V Carigradu je povzročila pred kratkim krvava zakonska tragedija veliko pozornost. Nadporočnik narodne milice Neched Effendi je umoril svojo ženo, znano carigradsko krasotico. Tragedija bo imela dalekosežne posledice in bo brezdvomno prišla na dnevni red v turškem parlamentu.

V angorski narodni skupščini se že več tednov obravnavajo zakonski predlogi glede reformiranja zakona in zakonskih pravie v Turčiji. Odkar je zmagala kemalistična vlada, je napredovala tudi emancipacija žene. Že med vojno je prenehala biti turška žena sužnja. Vsekakor pa je bila še vedno zaprta v haremu svojega moža in zakon ji ni dovoljeval istih pravie kot moškemu.

Prevrat je prinesel ženam popolno svobodo in priznane so jim bile iste pravie, ki jih uživa žena v Evropi. En sam spomin je ostal od stare Turčije. Angorska skupščina ni odpravila poligamije in mož ima še vedno pravico poročiti več žen. Turške bojvnece za ženske pravie pa se niso udale in uspel jim je zadnji sniek. V skupščini se je obravnaval tudi zakonski predlog, ki dovoljuje možu samo eno ženo.

V spodnji zbornici se je o tem vprašanju razpravljalo in zdlo se je, da bodo žene s pomočjo svojih pristavev zmagale. Tragični slučaj pa je dal nasprotnikom ženske emancipacije nepodeenjače orožje v roke in v turških listih se že javljajo glasovi, ki zahtevajo v zvezi z zakonsko dramo povratek starega stanja.

Vodilni list konservativne stranke v Carigradu slika zakonsko tragedijo takole: Tragična usoda gospe Neched Effendi je logična posledica zakonskih reform, izsiljenih od bojvnece za žensko svobodo. Naši politiki ne razumejo turške duše in hočejo enostavno kopirati zapadno Evropo. Bili so mnenja, da se bodo zapadni običaji in francosko-angleška emancipacija žensk ustalili istotako v novi Turčiji. Od te prevelike svobode je bila turška žena omamljena: čutila se je srečno kot otrok, ki je dobil igračko. Ni pa znala svoje svobode uporabljati in je zlorabljala novopriporočene pravie. Neched Effendi je bil navdušen pristav turške emancipacije žensk in je tudi odpustil dve svoji ženi. Obdržal je le ženo, ki mu je bila najdražja. Soproga Effendija je bila v začetku srečna, kasneje pa se je našopirila in je zahtevala iste pravie kot mož.

Neched Effendi je bil od nekadne preokrenitve značaja svoje žene neprijetno presenečen. Tolažil pa se je, da je to le prehodni pojav, ki bo kmalu skopnel. Pred tedni pa je bil nadporočnik premeščen v Angoro. Ker je bila premestitev samo provizoričnega značaja, je pustil soprogu v Carigradu. Kmalu pa so mu dospele na uho zaupne vesti, da se njegova žena v njegovi odsotnosti poslužuje v izvestni meri "ženskih pravie". Neched je prošil za dopust, da se vrne v Carigrad. Dopust je bil odklonjen, nakar je nadporočnik brez dovoljenja odpotoval v Carigrad, kjer

so ga pa prijeli in vtaknili v zapor. Iz zapora je pisal ženi, da ga obišče. Naslednji dan se je žena pojavila v celici in se vrgla svojemu možu okoli vratu. Effendi pa je brez vsake besede potegnil bodalo in ga ji zasadil v prsa. Bila je takoj mrtva. Nato je poklical stražarja in mu popolnoma mirno izjavil, da je kaznoval svojo nezvesto ženo.

Časopisje, predvsem klerikalno in mohamedanska duhovščina vprizarjata sedaj divjo gonjo proti ženski emancipaciji.

DVA POŠTENJAKOVIČA.

V Galiciji na semnju je kupoval Žid od cigana konje in sicer v tistih davnih časih, ko je bilo 10 goldinarjev še precej velik denar. Končno sta se pogodila za navedeno svoto in ko sta se razšla, je bilo videti, da sta oba lisljaka zadovoljna. Nekdo, ki je to kupčijo opazoval pristopi k ciganu in ga začuden vpraša, kako je mogoče, da je konja prodal za 10 goldinarjev. Cigan se mu zadovoljno posmeje z pripombo, da konj šepa. Opazovalec stopi k Židu in mu izda ciganovo tajnost. Žid se posmeje in posepeče opazovalcu: "Konj je slab podkovan, zato šepa, to se bo lahko odpravilo." Opazovalec radoveden, kaj nato poreče cigan, to zopet pove slednjemu. Cigan vzrošččen, da je mogel Žida prevariti, pove prav zaupno opazovalcu, da je konja zato slab podkoval, da bi prikril druge napake. Opazovalec, ki je bil prepričan, da je cigan prevaril Žida je tudi to povedal Židu. Žid je nato izjavil: "Ne bojte se zame, iz previdnosti sem plačal ciganu konje z pomarjenim desetnikom!"

PRVAK V IGRANJU TENNISA

William Johnson iz San Francisco je dobil že tri leta zapovrstjo prvo nagrado pri igranju tenisa v Seabright, N. J.

Umiranje se vrši brez bolečin.

Splošno prevladuje naziranje, da so zadnji trenutki in smrt človeka nekaj zelo težkega in mučnega. Zato je zanimiva razprava, ki jo je napisal o tem problemu znameniti kirurg, dr. Gustav Bernd, profesor na vseučilišču v Halle ob Sali. Dasi v marsičem z njim ni mogoče soglašati, vendar treba priznati, da govori iz njegovih izvajanj življenska izkušnja zdravnika, ki je zdravil duše in telesa. "Grozna smrt", pravi dr. Bernd, ni nič drugega, nego predsmrtni strah, ki obide človeka, predno je končano njegovo življenje. Smrt sama na sebi pa ni prav nič strašna, kakaj v trenutku, ko se loči naš duh od telesa, se prav tako malo zavedamo, kakor ob rojstvu. Vedno predpostavljamo, da umirajoči čuti bolečine umiranja in da si jih je svest. Toda baš ta okolnost izgublja svoj pomen tem bolj, čim se bliža odločilni trenutek. Naravno nam nihče, ki je umrl, ne more o tem ničesar povedati, toda pogosto se zgodi, da prijatelji in zdravniki smatrajo človeka mrtvim, pa se vendar v zadnjem hipu iznova prebudi. Taki ljudje ozdravijo, pa ne vedo ničesar o tem, kar je vzbujalo strah in grozo vseh, ki so stali ob smrtni postelji. Dasi lahko imenujemo zadnje trenutke pred smrtjo nekoliko mučne, vendar niso še daleč tako težki, kakor na pr. zobobol. Smrt zastre človeško zavest nekako tako, kakor blagodejno spanje. O francoskem kralju Ludviku XIV. je znano, da je tik pred svojo smrtjo nagovoril svoje z besedami: Mislim sem vedno, da je umreti mnogo težje. Mlada markiza Zita Montepinova je dejala pred smrtjo svojim sestram: Ni mogo-

če povedati, kako lahko umiram. Pa tudi v slučajih, ka mora bolnik pretrpeti velike bolečine, prenehajo te navadno popolnoma, ko se bliža neizogibni konec in ko nastopi smrtna ura. Hrop, ki prihaja iz grla umirajočega človeka, ni izraz bolečin. To je le posledica dokaznega dejstva, da se nabere pri človeku pred smrtjo v sapniku mnogo sline. Tudi stokanje, ki bi vzbujalo domnevo, da umirajoči trpi, ni še dokaz, da človek ob smrtni uri hrepeni po življenju. Vsi taki zunanji znaki so le zadnji poizkusi človeškega organizma, ki hoče obdržati odhajajoče življenje. Zato se ne smemo čuditi, da smo se privadili smatrati prehod iz življenja v smrt za težko borbo, kar umiranje v resnici ni. Edino, kar lahko povzroči, da umirajoči res trpi, to je jok in javkanje tistih, ki stojijo ob njegovi smrtni postelji. Zato pa mora okrog umirajočega vladati mir in pokoj, da bi ne motili njegovih zadnjih trenutkov.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

GROZDJE! GROZDJE! GROZDJE!

Razpošiljamo že številna leta vsepovsod v popolno zadovoljstvo vsakogar!

Trgujte z izvedeno in odgovorno tvrdko in ne boste se kesali!

Pišite in brzojavite za cene, kajti sezija se je začela!

Bakulich Predovich Company
California Fruit Building Sacramento, Calif.

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

Nova velika arabska sanjska knjiga. — Vsebuje 300 strani	1.50
Nova velika sanjska knjiga	.90
Sanjska knjiga, srednja	.35
Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod	.70
Kako postanemo stari? Vodilo po katerem se doseže najvišja starost	.50
Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar	.75
Spretna kuharica, Nova velika kuharska knjiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Trdo vezana	1.45
Slovensko-angleška slovnica. — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljani. Trdo v platno vezana	1.50
Gozdovnik. Povest iz ameriškega življenja. — 1. in 2. zvezek	1.—
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918.	1.25
Robinson, povest	.65
Sin medvedjega lovca. Potopisni roman	.80
Rinaldo Rinaldini	.50
Sveta Genovefa	.50
Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu ..	.25
Čarovnica starega gradu	.25
Hitri računar ali Praktični računar	.75
Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano ..	5.—
Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano	3.—
Narodni sklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi	.90
Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške glasove. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi ..	2.50

(K naročilu priložite pokritje v znamkah ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštne prosto.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street : : : New York, N. Y.

